

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2026-86-47>

УДК 336.71:338

ПРОЄКТНЕ ФІНАНСУВАННЯ У БАНКАХ: ІНСТИТУЦІЙНА ДОВІРА, РИЗИК-МЕНЕДЖМЕНТ ТА СТРАТЕГІЧНА ГОТОВНІСТЬ ДО ФІНАНСУВАННЯ ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНИ

PROJECT FINANCE IN BANKS: INSTITUTIONAL TRUST, RISK MANAGEMENT AND STRATEGIC READINESS TO FINANCE UKRAINE'S RECOVERY

Гребенюк Надія Василівна

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри бізнесу та управління,
Заклад вищої освіти «Університет Короля Данила»
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-7279-0625>

Grebeniuk Nadiia

Higher Educational Institution «King Danylo University»

У статті досліджено роль банків у проектному фінансуванні відновлення України з акцентом на інституційну довіру, управління ризиками та готовність до співпраці з міжнародними інвесторами. Обґрунтовано, що доступ банків до довгострокового капіталу залежить не лише від якості окремого проєкту, а й від прозорості корпоративного управління, формалізації ризик-процесів, здатності контролювати майбутні грошові потоки та підтверджувати придатність проєкту. Систематизовано ключові ризики спеціалізованого кредитування, запропоновано модель оцінювання готовності банку до проектного фінансування та напрями підвищення його інвестиційної привабливості в умовах підвищеного ризику. Практична цінність полягає у формуванні підходу до організації банківської стратегії проектного фінансування.

Ключові слова: проєктне фінансування, банк, спеціалізоване кредитування, кредитний ризик, довіра інвестора, відновлення України, ризик-менеджмент.

The article examines project finance in banks as a mechanism for mobilising long-term capital for the reconstruction and modernisation of the Ukrainian economy. The relevance of the topic is determined by the need to finance capital-intensive infrastructure, energy, industrial and municipal projects under conditions of elevated country risk, limited public resources and increasing expectations of international investors. The purpose of the article is to substantiate the role of banks in structuring project finance transactions and to define the institutional, risk-management and analytical prerequisites that make a bank capable of attracting and channelling long-term project capital. The methodological basis of the study includes analysis and synthesis, comparative analysis, systematisation, logical generalisation, risk-oriented analysis and the modelling of an institutional readiness framework for banks. The article argues that project finance should not be viewed only as a form of lending secured by a future asset. It is a complex bank-management process in which the quality of corporate governance, transparency, project risk allocation, documentation, cash-flow control, environmental and social risk assessment, cooperation with international financial institutions and the internal capacity of bank teams become decisive. The study systematises the specific features of specialised lending exposures, including the shift from the assessment of an existing borrower to the assessment of projected cash flows and project implementation risks. It also identifies the main gaps that may limit banks' access to long-term funding: insufficiently visible governance structures, weak formalisation of risk responsibilities, incomplete disclosure, limited sector expertise and lack of investor-ready documentation. The article proposes a conceptual model of bank readiness for project finance based on five interconnected blocks: governance, risk management, project analytics, investor transparency and partnership capacity. The practical value of the article lies in the proposed approach to preparing banks for participation in project finance transactions, especially in reconstruction-related projects where international lenders, guarantors, insurers and development institutions require higher standards of transparency and risk control.

Keywords: project finance, bank, specialised lending, credit risk, investor trust, Ukraine's recovery, risk management, long-term financing.

Постановка проблеми. Відновлення України, модернізація енергетичної, транспортної, промислової, муніципальної та соціальної інфраструктури потребують довгострокового капіталу, здатного працювати у проєктах із тривалим інвестиційним циклом, складним розподілом ризиків і значною капіталомісткістю. За таких умов проєктне фінансування набуває значення не лише як окремий банківський продукт, а як механізм мобілізації приватного, міжнародного та змішаного капіталу для реалізації інвестиційних проєктів із прогнозованими майбутніми грошовими потоками.

Особливість проєктного фінансування полягає в тому, що джерелом погашення заборгованості є не поточна операційна діяльність позичальника, а майбутні грошові потоки конкретного активу або об'єкта, створеного чи модернізованого в межах проєкту. Саме тому банк повинен оцінювати не лише фінансову стійкість ініціатора, а й технічну, юридичну, ринкову, операційну та екологічно-соціальну здійсненність проєкту. У нормативній площині України такі операції належать до спеціалізованого кредитування, а їх оцінка істотно відрізняється від стандартного кредитування юридичних осіб [5, с. 5-6; 7].

У воєнний та післявоєнний періоди актуальність цієї проблеми посилюється трьома обставинами. По-перше, високий геополітичний ризик змінює поведінку міжнародних інвесторів і кредиторів: вони закладають більший рівень обережності, вимагають глибшої прозорості, формалізованого управління ризиками та доказової якості банківської інституції. По-друге, національні банки стають не просто кредиторами або фінансовими посередниками, а елементами інвестиційного кейсу, через які міжнародний капітал входить у проєкт [1, с. 2-4]. По-третє, для масштабування фінансування відновлення потрібна не лише наявність проєктів, а й готовність банків до їх структурування, супроводу, моніторингу та пояснення інвесторам.

Проблема полягає в тому, що вітчизняні банки можуть мати достатню фінансову стійкість і досвід кредитування, однак залишаються недостатньо підготовленими до повноцінного проєктного фінансування через брак спеціалізованої експертизи, недосконалу внутрішню методологію оцінки спеціалізованих кредитів, слабку формалізацію ризик-процесів, обмежену готовність документації до перевірки міжнародними інвесторами та недостатній зв'язок між стратегією, ризиками і очікуваними результатами проєктного порт-

феля. Саме цей розрив між реальною якістю банку та тим, наскільки він є «читабельним» для інвестора, може призводити до затримки угод, підвищення вартості фінансування або втрати можливостей [1, с. 6-8].

З практичного погляду дослідження пов'язане з важливим завданням формування банківської спроможності фінансувати відбудову України: розробити підходи, які дадуть змогу банкам не лише оцінювати проєкти, а й вибудовувати системи управління, документації, партнерства та ризик-контролю відповідно до очікувань міжнародних фінансових інституцій, гаранторів, страховиків, донорів і приватних кредиторів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання проєктного фінансування досліджується у працях українських та зарубіжних науковців через призму фінансового структурування, ризик-менеджменту, участі міжнародних фінансових інституцій, державно-приватного партнерства, інфраструктурної відбудови та спеціалізованого банківського кредитування. У сучасних українських дослідженнях особливої ваги набуває зв'язок проєктного фінансування з реалізацією Ukraine Facility Plan, повоєнним відновленням і необхідністю удосконалення організаційно-правового механізму взаємодії з інвесторами.

С. Науменкова, С. Міщенко та Є. Тіщенко розглядають проєктне фінансування в контексті реалізації Ukraine Facility Plan, наголошуючи на необхідності вдосконалення механізмів взаємодії з інвесторами, уточнення функцій проєктної компанії та застосування фінансових інструментів для захисту інтересів інвесторів [12]. І. Ясіновська акцентує увагу на участі міжнародних фінансових інституцій у проєктному фінансуванні та обґрунтовує їхню роль у мобілізації капіталу для національної економіки [13]. Б. Шулюк досліджує потенціал проєктного фінансування для ревіталізації інфраструктури, пошкодженої або зруйнованої війною, виділяючи такі ознаки цього механізму, як: створення спеціальної проєктної компанії, розподіл ризиків між учасниками та використання різних джерел фінансування [14].

Окремий напрям досліджень стосується гнучких фінансових інструментів, здатних доповнити класичну структуру банківського боргу. Т. Затонацька та С. Осипенко розкривають детермінанти мезонінного фінансування об'єктів критичної інфраструктури у період повоєнного відновлення. Вони підкреслюють, що потреба в інвестиціях перевищуватиме

доступні внутрішні ресурси банківської системи, а використання мезонінних інструментів може покращувати кредитну якість першочергового боргу та розширювати коло інвесторів [15, с. 43-44, 57-58].

Регуляторний аспект проєктного фінансування у банках розкривається через підхід НБУ до спеціалізованого кредитування. В оновленій методології оцінки кредитного ризику виокремлено проєктне, об'єктне фінансування та фінансування нерухомого майна, що генерує дохід. НБУ вказує, що оцінка таких кредитів не може здійснюватися за стандартною моделлю для юридичних осіб, оскільки джерелом погашення є майбутні грошові потоки від реалізації проєкту [7]. Директор Департаменту фінансової стабільності НБУ П. Дадашової зазначає, що підхід до спеціалізованих кредитів зміщує акцент із кредитоспроможності чинного бізнесу боржника на ризик реалізації проєкту або спорудження об'єкта, а також потребує галузевої, проєктної й технічної експертизи [3, с. 2].

Міжнародна література та стандарти зосереджуються на поняттях *bankability*, *risk allocation*, *investor due diligence*, *blended finance*, *environmental and social risk management*. Базельський комітет розглядає спеціалізоване кредитування через наглядний підхід до класифікації проєктних експозицій [8]. IFC підкреслює, що змішане фінансування має використовувати мінімальний обсяг концесійності, необхідний для абсорбування достатньої частини ризику й залучення комерційного фінансування [9, с. 6]. У документах IFC щодо фінансових посередників наголошено, що для проєктного фінансування банк або інший фінансовий посередник повинен проводити екологічно-соціальний скринінг і не брати участі в операціях, де ймовірність дотримання відповідних стандартів є низькою [10, с. 7-8].

Водночас не вирішеною залишається частина загальної проблеми, пов'язана з переходом від теоретичного розуміння проєктного фінансування до внутрішньої організаційної готовності банків. У наукових працях достатньо висвітлено роль проєктного фінансування у відновленні, участь міжнародних фінансових інституцій і фінансові інструменти структурування. Проте недостатньо систематизовано питання, яким саме має бути банк як інституція, щоб міжнародний інвестор визнав його здатним приймати, структурувати, контролювати й супроводжувати довгострокові проєктні ризики. Саме ця інституційна спро-

можність банку є предметом подальшого обґрунтування у статті.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою статті є обґрунтування ролі банків у проєктному фінансуванні та розроблення концептуального підходу до оцінювання готовності банку до залучення і супроводу довгострокового фінансування проєктів відновлення України.

Для досягнення мети поставлено такі завдання: розкрити сутність проєктного фінансування як спеціалізованого банківського кредитування; визначити специфіку оцінки ризиків за проєктними експозиціями; систематизувати чинники інституційної довіри інвестора до банку; обґрунтувати складові банківської готовності до проєктного фінансування; сформувати практичні напрями підвищення інвестиційної привабливості банків у процесі фінансування відновлення України.

Методичну основу дослідження становлять методи аналізу й синтезу, систематизації, порівняльного аналізу, логічного узагальнення, ризик-орієнтованого аналізу та концептуального моделювання. Інформаційну базу становлять нормативні акти НБУ, матеріали міжнародних фінансових інституцій, наукові публікації з проблематики проєктного фінансування, а також презентаційні матеріали семінару «Проєктне фінансування у банках» щодо підвищення спроможності банків у сфері проєктного фінансування для відновлення України, який організовано Національною асоціацією банків України за підтримки програми міжнародного співробітництва STEP IN 2 EU, що співфінансується урядами Німеччини та Норвегії, а також Європейським Союзом у межах ініціативи EU4Business та реалізується німецькою федеральною компанією Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH [1-3].

Виклад основного матеріалу дослідження. Проєктне фінансування у банківській діяльності доцільно розглядати як систему довгострокового фінансування, в якій рішення банку базується на здатності окремого проєкту генерувати достатній майбутній грошовий потік для обслуговування боргу, а також на наявності юридично захищеної структури контролю над цим грошовим потоком, активом, забезпеченням і ключовими контрактами. На відміну від традиційного корпоративного кредитування, де банк спирається на історичну фінансову звітність позичальника, проєктне фінансування вимагає оцінювання майбутньої економіки активу, стійкості контр-

актної моделі та здатності учасників реалізувати проєкт.

У нормативному визначенні НБУ проєктне фінансування охоплює фінансування або рефінансування спорудження активів чи об'єктів, включаючи електростанції, промислові та інфраструктурні активи, джерелом погашення за якими є грошові потоки від операційної діяльності, що генеруються внаслідок використання або експлуатації такого активу [5, с. 5]. Спеціалізований кредит, відповідно до підходу НБУ, має передбачати участь ініціатора і банку, заставу корпоративних прав або майнових прав, а також першочергове право банку на грошові потоки боржника, що генеруються внаслідок реалізації проєкту [5, с. 5-6].

Ключовою управлінською відмінністю проєктного фінансування є те, що банк фактично фінансує не лише позичальника, а й складну систему майбутніх взаємодій: проєктну компанію, підрядників, оператора, покупця продукції чи послуг, страховиків, гарантів, регуляторів, технічних консультантів і міжнародних кредиторів. У презентації К. Волчак структура енергетичного проєкту описується через спеціальну проєктну компанію, будівельні контракти, контракти з експлуатації та обслуговування, довгостроковий договір купівлі електроенергії, боргове й акціонерне фінансування, резервні рахунки та дозволено-правову базу [2, с. 2]. Це підтверджує, що банківське рішення має враховувати не один кредитний договір, а всю архітектуру проєкту.

У банківській практиці оцінка проєктного фінансування має поєднувати кількісні та якісні критерії. До кількісних критеріїв належать прогнозовані грошові потоки, структура капіталу, співвідношення боргу та власного капіталу, показники покриття боргу, чутливість проєкту до зміни цін, тарифів, валютного курсу, процентної ставки, строків будівництва і операційних витрат. Базовими індикаторами є коефіцієнт покриття боргового обслуговування (DSCR) та коефіцієнт покриття боргу за життєвий цикл кредиту (LLCR):

$$DSCR = \frac{CFADS}{Debt Service},$$

$$LLCR = \frac{NPV(CFADS \text{ за період дії кредиту})}{Outstanding Debt}$$

де CFADS – грошовий потік, доступний для обслуговування боргу;

Debt Service – сума процентних і основних платежів за боргом;

Outstanding Debt – непогашена сума боргу.

Ці показники не замінюють повну оцінку ризику, але дозволяють перевірити, чи генерує проєкт достатній операційний потік для виконання боргових зобов'язань.

До якісних критеріїв належать правова здійсненність проєкту, якість дозволеної документації, досвід ініціатора, технічна здійсненність, надійність підрядників, регуляторні ризику, механізм зміни тарифів або цін, наявність страхування, якість забезпечення, контроль банку над рахунками, а також екологічно-соціальні вимоги. У презентації П. Дадашової структура багатофакторної моделі спеціалізованого кредитування охоплює фінансову стійкість боржника, ринкові умови, результати стрес-тестування, фінансову структуру проєкту, юридичний, операційний і технічний ризику, характеристики активу, стійкість ініціатора, документацію, якість забезпечення, контроль грошових потоків і страхування активу [3, с. 4].

Саме тому науково обґрунтованою є теза, що для банку проєктне фінансування є не лише кредитним продуктом, а спеціальною управлінською компетентністю. Вона передбачає створення внутрішніх правил, визначення рівня прийняттого ризику, формування міжфункціональної команди, залучення технічних, юридичних та екологічних консультантів, розроблення процедур стрес-тестування, моніторингу виконання контрактів і управління проблемними сценаріями.

З огляду на це пропонується розглядати готовність банку до проєктного фінансування як інтегральну характеристику, що формується п'ятьма блоками: корпоративне управління, ризик-менеджмент, проєктна аналітика, інвестиційна прозорість та партнерська спроможність. Кожний блок має власні індикатори й докази, які можуть бути перевірені інвестором, гарантом або міжнародною фінансовою інституцією.

Запропонована матриця дає змогу перейти від загального твердження про «готовність банку» до конкретних параметрів, які можуть бути предметом внутрішнього аудиту, діалогу з міжнародними партнерами та підготовки до кредитних ліній або синдикованих угод. Її практичне значення полягає у тому, що банк може визначити слабкі місця до початку переговорів із інвестором, а не під час due diligence, коли прогалини вже збільшують вартість угоди або ризик її зриву.

Найбільш критичним у цій моделі є блок інвестиційної прозорості. У презентації

Таблиця 1

Матриця інституційної готовності банку до проєктного фінансування

Блок готовності	Ключове питання для банку	Документи / докази для інвестора	Очікуваний вплив
Корпоративне управління	Чи зрозуміло, хто приймає рішення і хто здійснює незалежний контроль?	Структура комітетів, політики повноважень, протоколи кредитних та ризик-рішень	Зростання довіри до процесу ухвалення рішень
Ризик-менеджмент	Чи формалізовано оцінку, моніторинг і контроль проєктних ризиків?	Ризик-апетит, методики SLE, карта ризиків, стрес-тести, звіти другої лінії захисту	Зменшення невизначеності та премії за ризик
Проєктна аналітика	Чи має банк експертизу для оцінки технічної, ринкової та фінансової здійсненності?	Фінансова модель, ТЕО, висновки технічних, юридичних та E&S консультантів	Підвищення якості кредитного рішення
Інвестиційна прозорість	Чи може банк пояснити свою стратегію, ризики і результати зовнішньому інвестору?	Інформаційний меморандум, звітність, опис портфеля, політики розкриття інформації	Скорочення часу due diligence та переговорів
Партнерська спроможність	Чи здатний банк працювати з МФІ, гарантами, страховиками та синдикованими кредиторами?	Меморандуми, угоди, список радників, досвід спільних угод, процедура взаємодії	Розширення джерел довгострокового капіталу

Джерело: сформовано автором на основі [1-3; 6; 10]

Я. Совгири зазначено, що інвестор не має внутрішнього знання про банк і не довіряє йому «за замовчуванням»: висновок формується на основі формалізованої інформації, в порівнянні з іншими банками та чітких доказів того, як банк працює [1, с. 3]. Отже, для міжнародного капіталу важливо не лише те, що банк фактично виконує певні процедури, а й те, чи можуть ці процедури бути продемонстровані, пояснені й перевірені.

Другим ключовим блоком є ризик-менеджмент. Положення НБУ про організацію системи управління ризиками в банках України та банківських групах закріплює модель трьох ліній захисту: перша лінія на рівні бізнес-підрозділів, друга – підрозділи ризик-менеджменту та комплаєнсу, третя – внутрішній аудит [6; 17]. Для проєктного фінансування така модель має бути адаптована до життєвого циклу проєкту: від попереднього відбору і структурування до фінансового закриття, будівництва, операційного етапу, реструктуризації або дострокового виходу з проєкту.

На передексплуатаційному етапі найвищими є ризики дозвільної документації, будівництва, перевищення кошторису, затримки введення в експлуатацію, постачання обладнання, зміни законодавства та форс-мажорних обставин. На експлуатаційному етапі основне значення мають стабільність

виручки, виконання операційних контрактів, технічна доступність активу, поведінка покупців продукції, валютні та процентні ризики. Саме тому рішення банку має містити не тільки початкову оцінку, а й карту моніторингу ризиків упродовж усього життєвого циклу.

В українському контексті особливого значення набуває питання геополітичного та воєнного ризику. Підвищений ризик юрисдикції впливає на сприйняття всіх банків, а недоліки, які у стабільнішому середовищі могли б бути другорядними, стають критичними для інвестора [1, с. 5]. Тому для фінансування проєктів відновлення потрібні механізми зниження ризику: гарантії міжнародних фінансових інституцій, політичне або воєнне страхування, участь донорських програм, змішане фінансування, паралельне кредитування або синдикація.

Змішане фінансування є важливим для проєктів, де комерційний капітал не входить без часткового поглинання ризику. IFC підкреслює, що концесійний ресурс має використовуватися для зменшення проєктного ризику, підвищення життєздатності інвестиції та залучення більшого обсягу комерційного фінансування [9, с. 6]. Однак, таке фінансування не перетворює слабкий або неякісно підготовлений проєкт на добру інвестицію; воно лише допомагає збалансувати ризик і дохідність за

умови належної структури проєкту.

Важливою складовою банківської стратегії є визначення ролі банку в угодах. Для банків, які лише входять у сферу проєктного фінансування, доцільним може бути поступовий підхід: участь як B-lender або parallel lender у пріоритетних кредитах, формування невеликого портфеля угод, залучення зовнішніх юридичних, технічних та екологічно-соціальних радників, створення мінімальної внутрішньої команди з інвестиційного аналізу, ризиків, кредитного супроводу й портфельного моніторингу [2, с. 5]. Такий підхід дозволяє зменшити помилки початкового етапу та нарощувати експертизу поступово.

Особливістю сучасного проєктного фінансування є посилення ролі екологічних і соціальних вимог. Для фінансових посередників IFC передбачає обов'язок проводити скринінг екологічно-соціальних ризиків у проєктному фінансуванні та оцінювати здатність проєкту відповідати стандартам. Якщо ймовірність дотримання цих вимог низька, фінансовий посередник не повинен брати участь у такій операції [10, с. 7-8]. Отже, для українських банків ESG та E&S оцінка повинні розглядатися не як формальність, а як умова доступу до міжнародного капіталу.

Науковий результат дослідження полягає у формулюванні концептуальної моделі інституційної готовності банку до проєктного фінансування. Її можна подати у вигляді індексу готовності:

$$IRPF = 0,20G + 0,25R + 0,20A + 0,20T + 0,15P,$$

де IRPF – інтегральний індекс готовності банку до проєктного фінансування;

G – якість корпоративного управління;

R – зрілість ризик-менеджменту;

A – рівень проєктної аналітики;

T – інвестиційна прозорість;

P – партнерська спроможність.

Запропоновані ваги мають орієнтовний характер і можуть коригуватися залежно від бізнес-моделі банку, цільових секторів, ролі банку в угоді та вимог конкретного інвестора.

Застосування такої моделі дає змогу банку провести попередню самооцінку: якщо слабким є блок G, потрібне посилення незалежності контролю та розподілу повноважень; якщо R – доопрацювання прийнятного рівня ризику, стрес-тестування й контролів; якщо A – формування проєктної, технічної та галузевої експертизи; якщо T – підготовка звітності та інформаційного пакета для інвестора; якщо P – розвиток партнерства із міжнародними фінансовими інституціями, страхови-

ками, гарантими, юридичними та технічними радниками.

Для практичної реалізації запропонованого підходу банк має сформулювати внутрішню стратегію проєктного фінансування. Така стратегія повинна містити: цільові сектори, прийнятний рівень ризику, максимальний розмір експозиції, вимоги до власного внеску ініціатора, мінімальні фінансові показники проєкту, вимоги до контрактної структури, підхід до ESG/E&S ризиків, порядок залучення зовнішніх консультантів, процедури моніторингу, перелік партнерів і сценарії виходу або реструктуризації.

Окремої уваги потребує проблема інформаційної асиметрії між банком та інвестором. Банк може вважати, що його процеси є достатніми, однак інвестор бачить лише те, що можна перевірити: політики, звіти, структури управління, протоколи рішень, методики оцінки ризиків, результати стрес-тестування, якість розкриття інформації та послідовність зв'язку між стратегією, ризиками і фінансовими результатами [1, с. 3-4]. Тому підготовка банку до проєктного фінансування має включати створення investor-readable документації.

Для фінансування відновлення України також важлива екосистема партнерства. У презентації К. Волчак окреслено екосистему, до якої входять банк, його акціонери та фінансиста, міжнародні страховики, гаранті, довгі кредитори, регуляторні партнери, банківська асоціація, синдіковані та паралельні кредитори, технічні й юридичні радники [2, с. 4]. Це означає, що банк не повинен розглядати проєктне фінансування як ізольоване кредитне рішення; йому потрібна мережа учасників, які разом формують банківську придатність проєкту.

Практичними напрямками підвищення спроможності банків до проєктного фінансування є: створення спеціалізованих команд; розроблення внутрішньої методології оцінки спеціалізованих кредитів; формування бібліотеки типових ризиків за секторами; запровадження стандартних інформаційних пакетів для інвесторів; підготовка шаблонів фінансових моделей; регулярне навчання працівників; інтеграція E&S оцінки; встановлення процедур незалежного перегляду угод; розвиток партнерства із МФІ; участь у пілотних угодах із розподілом ризиків.

Таким чином, проєктне фінансування у банках має розвиватися на перетині трьох площин: кредитної оцінки проєкту, інституційної

спроможності банку та довіри міжнародного капіталу. Без першої площини неможливо оцінити економічну життєздатність проєкту; без другої – забезпечити контроль ризиків; без третьої – отримати довгострокові ресурси на прийнятних умовах.

Висновки. У результаті дослідження встановлено, що проєктне фінансування у банках є складним механізмом довгострокового фінансування, який спирається на майбутні грошові потоки конкретного активу, контрактну структуру проєкту, контроль ризиків і здатність банку діяти як інституційно надійний провідник капіталу. Його розвиток є особливо важливим для України в контексті відновлення інфраструктури, енергетики, промисловості та муніципальних об'єктів.

Обґрунтовано, що доступ банків до довгострокового фінансування залежить не лише від якості окремих проєктів, а й від прозорості корпоративного управління, формалізованого ризик-менеджменту, структурованого розкриття інформації, здатності контролювати грошові потоки та наявності документації, готової до перевірки інвестором. Умови підви-

щеного політичного ризику посилюють вимоги до українських банків, тому недоліки у формалізації процесів можуть перетворюватися на бар'єри для залучення капіталу.

Запропоновано концептуальну модель оцінювання готовності банку до проєктного фінансування, що охоплює п'ять блоків: корпоративне управління, ризик-менеджмент, проєктну аналітику, інвестиційну прозорість та партнерську спроможність. Така модель може бути використана як інструмент внутрішньої самооцінки банку, підготовки до співпраці з міжнародними фінансовими інституціями та розроблення стратегії входження у сферу проєктного фінансування.

Подальші дослідження доцільно спрямувати на розроблення кількісної методики оцінювання готовності банків до проєктного фінансування, галузевих карт ризиків для енергетичних, інфраструктурних і муніципальних проєктів, а також механізмів поєднання банківського кредитування з гарантіями, страхуванням воєнних ризиків, мезонінним фінансуванням та інструментами змішаного фінансування.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Совгира Я. Як міжнародні інвестори приймають рішення: що визначає доступ банків до довгострокового фінансування для проєктів : презентація семінару STEP IN 2 EU / EU4Business, Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH. 2026.
2. Walczak C. Preparing a Bank Strategy for Project Financing Ukraine's Reconstruction: Energy : presentation for the seminar "Enhancing Banks' Capacities in Providing Project Finance for the Reconstruction of Ukraine". STEP IN 2 EU / EU4Business, Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH. 16 April 2026.
3. Дадашова П. Підходи до оцінки кредитного ризику за спеціалізованими кредитами : презентація. Національний банк України; STEP IN 2 EU / EU4Business, Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH. 2026.
4. Про затвердження Положення про визначення банками України розміру кредитного ризику за активними банківськими операціями : Постанова Правління Національного банку України від 30.06.2016 № 351. База даних «Законодавство України». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/v0351500-16> (дата звернення: 30.04.2026).
5. Про внесення змін до деяких нормативно-правових актів Національного банку України : Постанова Правління Національного банку України від 22.06.2021 № 58. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/law/22062021_58.pdf (дата звернення: 30.04.2026).
6. Про затвердження Положення про організацію системи управління ризиками в банках України та банківських групах : Постанова Правління Національного банку України від 11.06.2018 № 64. База даних «Законодавство України». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/v0064500-18> (дата звернення: 30.04.2026).
7. Національний банк удосконалив підходи до оцінки кредитного ризику за спеціалізованими видами кредитування. Національний банк України. 24.06.2021. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/natsionalniy-bank-udoskonaliv-pidhodi-do-otsinki-kreditnogo-riziku-za-spetsializovanimi-vidami-kredituvannya> (дата звернення: 30.04.2026).
8. Basel Committee on Banking Supervision. Basel Framework: CRE33 Supervisory slotting approach for specialised lending. Bank for International Settlements. URL: https://www.bis.org/basel_framework/chapter/CRE/33.htm (accessed: 30.04.2026).
9. International Finance Corporation. The Role of Blended Finance in an Evolving Global Context. IFC, 2025. 28 p. URL: <https://www.ifc.org/content/dam/ifc/doc/2025/role-of-blended-finance-in-an-evolving-global-context.pdf> (accessed: 30.04.2026).

10. International Finance Corporation. Guidance Note on Financial Intermediaries. IFC, 2023. 19 p. URL: <https://www.ifc.org/content/dam/ifc/doc/2023/202309-ifc-guidance-note-on-financial-intermediaries.pdf> (accessed: 30.04.2026).
11. Risk Allocation in Public Private Partnerships. World Bank PPP Resource Center. URL: <https://ppp.worldbank.org/risk-allocation> (accessed: 30.04.2026).
12. Науменкова С. В., Міщенко С. В., Тищенко Є. О. Проектне фінансування в умовах реалізації "Ukraine Facility Plan". *Економічний простір*. 2024. № 191. С. 142-153. DOI: <https://doi.org/10.32782/2224-6282/191-24>.
13. Ясіновська І. Проектне фінансування за участю міжнародних фінансових інституцій. *Фінансовий простір*. 2023. № 3(51). С. 144-156. DOI: [https://doi.org/10.30970/фр.3\(51\).2023.144155156](https://doi.org/10.30970/фр.3(51).2023.144155156).
14. Shuliuk B. Project financing and its role in the revitalization of infrastructure damaged or destroyed by war. *Світ фінансів*. 2024. № 3(80). С. 8-19. DOI: <https://doi.org/10.35774/sf2024.03.008>.
15. Затонацька Т. Г., Осипенко С. О. Детермінанти мезонінного фінансування об'єктів критичної інфраструктури у період повоєнного відновлення. *Фінанси України*. 2025. № 5. С. 43-70. DOI: <https://doi.org/10.33763/finukr2025.05.043>.
16. EBRD 2025 finance for Ukraine rises to a record €2.9 billion. European Bank for Reconstruction and Development. 05.02.2026. URL: <https://www.ebrd.com/home/news-and-events/news/2026/ebrd-2025-finance-for-ukraine-rises-to-a-record.html> (accessed: 30.04.2026).
17. Національний банк встановив вимоги до організації системи управління ризиками в банках. Національний банк України. 15.06.2018. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/natsionalniy-bank-vstanoviv-vimogi-do-organizatsiyi-sistemi-upravlinnya-rizikami-v-bankah> (дата звернення: 30.04.2026).

REFERENCES:

1. Sovhyra Ya. (2026) Yak mizhnarodni investory prymaiut rishennia: shcho vyznachaie dostup bankiv do dovhstrokovoho finansuvannia dlia proektiv [How international investors make decisions: what determines banks' access to long-term financing for projects]: prezentatsiia seminaru [presentation]. STEP IN 2 EU / EU4Business, Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH. (in Ukrainian)
2. Walczak C. (2026) Preparing a Bank Strategy for Project Financing Ukraine's Reconstruction: Energy [Presentation]. Seminar "Enhancing Banks' Capacities in Providing Project Finance for the Reconstruction of Ukraine". STEP IN 2 EU / EU4Business, Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH.
3. Dadashova P. (2026) Pidkhody do otsinky kredytnoho ryzyku za spetsializovanyimi kredytamy [Approaches to credit risk assessment for specialised loans]: prezentatsiia [presentation]. National Bank of Ukraine; STEP IN 2 EU / EU4Business, Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH. (in Ukrainian)
4. Natsionalnyi bank Ukrainy (2016) Pro zatverdzhennia Polozhennia pro vyznachennia bankamy Ukrainy rozmiru kredytnoho ryzyku za aktyvnymy bankivskymy operatsiiami [On approval of the Regulation on determining by Ukrainian banks the amount of credit risk on active banking operations]: Postanova Pravlinnia Natsionalnoho banku Ukrainy vid 30.06.2016 № 351 [Resolution of the Board of the National Bank of Ukraine No. 351 of June 30, 2016]. Baza danykh "Zakonodavstvo Ukrainy" [Legislation of Ukraine database]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/go/v0351500-16> (accessed April 30, 2026). (in Ukrainian)
5. Natsionalnyi bank Ukrainy (2021) Pro vnesennia zmin do deiakykh normatyvno-pravovykh aktiv Natsionalnoho banku Ukrainy [On amendments to some regulatory legal acts of the National Bank of Ukraine]: Postanova Pravlinnia Natsionalnoho banku Ukrainy vid 22.06.2021 № 58 [Resolution of the Board of the National Bank of Ukraine No. 58 of June 22, 2021]. Available at: https://bank.gov.ua/admin_uploads/law/22062021_58.pdf (accessed April 30, 2026). (in Ukrainian)
6. Natsionalnyi bank Ukrainy (2018) Pro zatverdzhennia Polozhennia pro orhanizatsiiu systemy upravlinnia ryzykamy v bankakh Ukrainy ta bankivskykh hrupakh [On approval of the Regulation on organising the risk management system in Ukrainian banks and banking groups]: Postanova Pravlinnia Natsionalnoho banku Ukrainy vid 11.06.2018 № 64 [Resolution of the Board of the National Bank of Ukraine No. 64 of June 11, 2018]. Baza danykh "Zakonodavstvo Ukrainy" [Legislation of Ukraine database]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/go/v0064500-18> (accessed April 30, 2026). (in Ukrainian)
7. Natsionalnyi bank Ukrainy (2021) Natsionalnyi bank udoskonalyv pidkhody do otsinky kredytnoho ryzyku za spetsializovanyimi vydamy kredytuvannia [The National Bank improved approaches to credit risk assessment for specialised types of lending]. Available at: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/natsionalniy-bank-udoskonalyv-pidhodi-do-otsinky-kredytnogo-ryziku-za-spetsializovanimi-vidami-kredituvannya> (accessed April 30, 2026). (in Ukrainian)

8. Basel Committee on Banking Supervision (2022) Basel Framework: CRE33 supervisory slotting approach for specialised lending. Bank for International Settlements. Available at: https://www.bis.org/basel_framework/chapter/CRE/33.htm (accessed April 30, 2026).
9. International Finance Corporation (2025) The Role of Blended Finance in an Evolving Global Context. IFC, 28 p. Available at: <https://www.ifc.org/content/dam/ifc/doc/2025/role-of-blended-finance-in-an-evolving-global-context.pdf> (accessed April 30, 2026).
10. International Finance Corporation (2023) Guidance Note on Financial Intermediaries. IFC, 19 p. Available at: <https://www.ifc.org/content/dam/ifc/doc/2023/202309-ifc-guidance-note-on-financial-intermediaries.pdf> (accessed April 30, 2026).
11. World Bank PPP Resource Center (n.d.) Risk allocation in public private partnerships. Available at: <https://ppp.worldbank.org/risk-allocation> (accessed April 30, 2026).
12. Naumenkova S. V., Mishchenko S. V., & Tishchenko Ye. O. (2024) Proiektne finansuvannia v umovakh realizatsii "Ukraine Facility Plan" [Project financing in the context of the implementation of the Ukraine Facility Plan]. *Ekonomichnyi prostir – Economic Space*, no. 191, pp. 142-153. DOI: <https://doi.org/10.32782/2224-6282/191-24>. (in Ukrainian)
13. Yasinovska I. (2023) Proiektne finansuvannia za uchastiu mizhnarodnykh finansovykh instytutsii [Project financing with the participation of international financial institutions]. *Finansovy prostir – Financial Space*, no. 3(51), pp. 144-156. DOI: [https://doi.org/10.30970/fp.3\(51\).2023.144155156](https://doi.org/10.30970/fp.3(51).2023.144155156). (in Ukrainian)
14. Shuliuk B. (2024) Project financing and its role in the revitalization of infrastructure damaged or destroyed by war. *Svit finansiv – World of Finance*, no. 3(80), pp. 8-19. DOI: <https://doi.org/10.35774/sf2024.03.008>.
15. Zatonatska T. H., & Osypenko S. O. (2025) Determinanty mezoninnoho finansuvannia ob'ektiv krytychnoi infrastruktury u period povoiennoho vidnovlennia [Determinants of mezzanine financing for critical infrastructure during post-war recovery]. *Finansy Ukrainy – Finance of Ukraine*, no. 5, pp. 43-70. DOI: <https://doi.org/10.33763/finukr2025.05.043>. (in Ukrainian)
16. European Bank for Reconstruction and Development (2026) EBRD 2025 finance for Ukraine rises to a record EUR 2.9 billion. Available at: <https://www.ebrd.com/home/news-and-events/news/2026/ebrd-2025-finance-for-ukraine-rises-to-a-record.html> (accessed April 30, 2026).
17. Natsionalnyi bank Ukrainy (2018) Natsionalnyi bank vstanovyv vymohy do orhanizatsii systemy upravlinnia ryzykamy v bankakh [The National Bank established requirements for organising the risk management system in banks]. Available at: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/natsionalniy-bank-vstanoviv-vimogi-do-organizatsiyi-sistemi-upravlinnya-rizikami-v-bankah> (accessed April 30, 2026). (in Ukrainian)

Дата надходження статті: 20.04.2026

Дата прийняття статті: 08.05.2026

Дата публікації статті: 19.05.2026